

ELS REIS D'IGUALADA: PROPOSTES PER A UN POSSIBLE DEBAT DE FUTUR

PAU LLACUNA I ORTÍNEZ

*«Els ésser humans fem festes perquè gràcies a elles ens sentim millor i arribem a fer-nos millors: tant en capacitat de treball i organització social com en benestar corporal i capacitat de fer-nos feliços els uns al altres. És per això que fer festa és una necessitat antropològica i biològicament evolutiva».*¹

Cantades, pessebres al carrer, carrers engalanats, concerts, la cavalcada, la fira de reis i enguany fins i tot una pista de gel són les «tradicions», pràcticament totes molt recents, que els igualadins hem anat teixint al voltant de les festes de Nadal. Algunes han tingut més èxit que altres, però pràcticament totes es van repetint i així es va ampliant el repertori i s'hi va implicant més gent. Potser l'acte amb més força i repercussió que té la ciutat en aquests dies és tot el que es mou entorn a la Cavalcada del Reis.

Certament, l'esdeveniment més antic del cicle nadalenc a Igualada és la Fira que es fa el dia de Reis al matí al passeig Verdager. La Fira de Reis és un privilegi que el rei Pere III va concedir l'any 1373,² i s'ha anat fent ininterrompudament. De totes maneres és la Cavalcada dels Reis la que avui guanya en popularitat i reconeixement. És el tema que avui ens ocupa.

ELS ORÍGENS. ALCOI I IGUALADA

La Festa del Reis d'Igualada neix l'any 1899 de la mà de dos vicaris de Santa Maria i dels socis del Centre Catòlic d'Obrers.³ Es diu que aquesta festa va estar inspirada en la que ja es venia realitzant, des de feia una colla d'anys, a Alcoi. De la festa de Reis d'Alcoi se'n tenen indicis l'any 1866, però es fa de forma continuada a partir de 1885.⁴

Actualment, la Festa del Reis d'Alcoi és un dels actes de les «Festes de Nadal alcoianes» que comencen des de la primeria de desembre amb la representació del *Betlem del Tirisiti*.⁵ El segon

3. Teresa Sert i Monrós, *Retalls d'història dels reis d'Igualada*, Igualada: Ajuntament, 1987, p. 19.

4. Josep Lluís Santonja, *La cavalcada del Reis Mags d'Alcoi: 125 anys d'il·lusió (1885-2010)*, Alcoi: Ajuntament – Marfil, 2010.

5. El Betlem del Tirisiti és una representació de titelles «de peu i vareta» que es fa a Alcoi des del segle XIX. Aquest retaule tradicional és Bé d'Interès Cultural Immaterial des de 2002 i cada Nadal realitza unes dues-centes funcions que congreguen uns vint-i-cinc mil espectadors fins al mateix Dia de Reis. Per a més informació, vegeu Ximo Llorens, *Betlem de Tirisiti*, Alcoi: Ajuntament, 2005 o el web www.betlemdetirisiti.com.

1. Gil Calvo, *Estado de Fiesta*, Espasa Calpe, 1991, p. 26.

2. Joan Segura, *Història d'Igualada*, Barcelona: Imprenta d'Eugeni Subirana, 1908, vol. 2, p. 104.

acte popular és «Les pastorettes». ⁶ El dia 4 de gener és el dia del «Bando o de la burreta». El carter reial, preludi de la cavalcada, arriba a la ciutat acompanyat de «les burrettes», on hi ha les bústies per tirar la carta. Fa un recorregut per la ciutat i acaba en un punt on es veu la muntanya de sant Cristòfol, on hi ha uns llums de fogueres i bengales que simulen el campament dels Reis que arribaran l'endemà.

Finalment, el dia 5 de gener es fa «La cavalcada». Els Reis van muntats dalt de camells acompanyats de patges, portatorxes, servidors i escortes. ⁷ Els patges puguen amb escales per poder accedir als balcons de les cases i lliurar els regals dels nens —el repartiment de paquets es fa solament en el recorregut de la cavalcada—. Quan el seguici dels Reis arriba a la plaça, baixen i és el moment de l'adoració a Jesús en un pessebre vivent que hi ha instal·lat. Es reparteixen bengales al públic i sona música triomfal (Haendel). Hi ha un castell de focs final. Actualment, l'organització de la cavalcada dels Reis es fa des de la regidoria de Festes de l'Ajuntament d'Alcoi, en col·laboració amb l'associació de Sant Jordi —entitat organitzadora de la Festa de Moros i Cristians—, el grup de danses «Carrascal» i les bandes locals. La cavalcada del Reis d'Alcoi va ser declarada Festa d'Interès Turístic Nacional el novembre de 2011.

Per la seva banda, la festa del Reis d'Igualada s'inicia el dia 28 de desembre, dia dels Sants Innocents, amb l'arribada del Patge Faruk, el carter reial. Aquesta arribada té lloc al poliesportiu de les Comes, on primer es fa un espectacle infantil per

6. «Les pastorettes» és una cavalcada infantil que es realitza a Alcoi des del 1889, al matí de diumenge al voltant de Cap d'Any. Un nombrós grup de nois i noies, vestits amb la indumentària dels pastors, participen sobre carros engalanats i en grup de ball desfilant amb els seus ramats per anar a l'estable i obsequiar l'infant Jesús. <https://www.alcoi.org/ca/cabalgata/pastorettes.html>.

7. Un fet diferencial de la Cavalcada dels Reis d'Alcoi és que el rei negre va segon, darrere del rei blanc i abans del rei ros.

esperar l'arribada. En els seus inicis, aquest acte es feia al teatre de l'Ateneu. Aquest mateix dia, el patge Faruk també fa una passejada pels carrers de la ciutat en un cotxe descapotable acompanyat d'altres cotxes i patges, amb una breu parada a la plaça de l'Ajuntament. A partir del dia 29, el Patge Faruk comença a fer les audicions a la ràdio local dirigint-se al més petits. El dia 1 de gener hi ha la recollida de cartes al Teatre de l'Ateneu Igualadí: durant tot el matí, els infants poden anar a portar la carta i són tants que es fan llargues cues de pares i nens. Els primers anys s'editava una crida, però a partir de 1965 es publica una auca.

El dia 5 de gener es fa la Cavalcada de Reis. Els Reis surten de davant de l'antic hospital d'Igualada, on hi ha uns parlaments de les autoritats locals i d'un dels reis. Tot seguit, el seguici, amb les carrosses i els seus patges, fa la cavalcada que passa pel carrer de la Soledat i les Rambles. Els patges, per centenars, durant la cavalcada, porten els paquets i puguen amb escales per accedir als balcons i lliurar les joguines i regals. La cavalcada acaba a la plaça Castells. A partir d'aquell moment, els patges amb camions i furgonetes es reparteixen per tota la ciutat, per tal de portar els regals a tothom.

L'organització d'aquest seguit d'actes corre a càrrec de la Fundació Privada Comissió de la Cavalcada dels Reis d'Igualada, en col·laboració amb les institucions i empreses locals. La Festa del Reis d'Igualada va ser declarada Festa Popular d'Interès Cultural el desembre de 2010 i l'abril de 2013 la Comissió dels Reis va obtenir la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. ⁸

Buscant paral·lelismes en aquesta descripció esquemàtica que acabem de fer de les dues festes, podem dir que, a Alcoi, l'acte de l'arribada del Carter Reial i el lliurament de les cartes està unificat en un mateix acte i que aquest es fa al

8. Per a més informació sobre la festa del Reis d'Igualada, vegeu sobretot T. Sert, *Retalls d'història dels reis d'Igualada*, cit., i la web: www.reisdigualada.com.

carrer, mentre que a Igualada es fa en dos actes diferents i en llocs tancats. El campament dels Reis que es fa a Alcoi no existeix a Igualada. Per contra, a Igualada el repartiment de paquets es fa a tota la ciutat, mentre que a Alcoi sols en el recorregut de la cavalcada.

Potser la climatologia hi juga un paper important, però és evident que els actes dels Reis a Alcoi són molt més al carrer, i tenen una teatralitat que culmina en el moment en què els Reis baixen a adorar Jesús a la plaça on els ciutadans participen encenent bengales. És el moment en què es llança un castell de focs i per megafonia s'interpreta el Messies de Haendel. Llum, so i màgia: tres elements claus en tota festa popular. La Festa igualadina, en canvi, és molt més lineal, sense cap moment estel·lar, igualant i socialitzant tota la rua.

UN DEBAT NECESSARI

El passat dia 13 de gener, el periòdic digital *AnoiaDiari* em publicava una «carta oberta» dirigida a la Comissió dels Reis d'Igualada en la qual exposava unes reflexions sobre el present de la Festa del Reis de la ciutat.⁹ La carta va tenir un bon ressò: milers de lectures i fins a 61 comentaris, molts dels quals donen idees per millorar aquesta gran festa d'Igualada.¹⁰

Crec que entre tots hem relatat grandeses i defectes d'aquesta festa tan nostra. Crec, també, que els suggeriments que hem fet són un bon guió per si un dia hom vol fer un debat, un punt i a part, i repensar allò que entre tots construïm cada any. Hi ha un comú denominador que fa que puguem parlar de tot, i és que tots creiem que és la festa més important d'Igualada, la festa referent, una festa de la qual tots som protagonistes. Així,

9. <http://anoiadiari.cat/carta/carta-oberta-comissio-del-reis-igualada/>. Vegeu-ne el text també a l'annex d'aquest article.

10. A data 31 de gener de 2015.

doncs, tots hi podem dir alguna cosa.

En la carta expresso les meves idees, que em sembla que afavoririen aquesta Festa i fer-la més gran, més participativa, més lúdica i espectacular. Però hi ha molts comentaris que van deixar els lectors dels quals crec que convé deixar constància. Analitzant les propostes que es van fer, les he agrupat en tres apartats: la Comissió, l'organització dels actes i els actors. Faig un titular resum i poso alguns dels comentaris més destacats, per bé que lògicament no hi són pas tots.¹¹

LA COMISSIÓ

- Renovar la Comissió dels Reis. En *Bernat* fa el comentari següent: «El que crec més important és garantir la transparència en la gestió, sobretot econòmica, i superar l'endogàmia de la comissió amb més pluralitat i participació». En *Quim* creu que cal «obrir la Comissió als igualadins i igualadines amb ganes de treballar i innovar».

- Informació i transparència en la gestió econòmica: ingressos – despeses – rebuts – publicació de la gestió. En *Carles* es refereix als pagaments que s'han de fer per ser patge-petit, perquè et portin un paquet a casa, el que es recapta en entrades, etc. Fa números i demana: «80€ per nen, 4 nens per cotxe, més de 40 cotxes. Seguim, uns 2.000 paquets a 12€ per paquet, més les entrades de les Comes. Aquests xifres són estimades i les reals cal que les faci públiques la Comissió. Caldria saber l'import dels paquets que fa la Comissió perquè no faltin joguines a cap nen i si es fa conjuntament amb Càritas, Creu Roja i els Serveis Socials de la Ciutat».

- Més participació de les dones. La *Carme Riera* fa unes preguntes: «Per què les patgesses han d'anar vestides de patges? Si és que han de ser noies disfressades de nois, llavors una dona també podria ser un rei disfressat... o no?». Una

11. Les cites, els noms i els textos estan extrets dels comentaris que els lectors van deixar a la carta de l'*AnoiaDiari*.

comentari que signa *Patge* ens diu que «Des que es va obrir la veda a les noies, aquesta festa no és igual per un simple fet del tracte de patge/infant».

- Empatia i respecte envers els voluntaris que fan de patges. La *Mari Carmen* ens diu: «Tenim clar que és una festa voluntària i, com a tal, l'únic que demanem els voluntaris és ser tractats amb respecte, que sembla que a vegades aquesta fundació que pretén difondre valors als nens i nenes no se'ls aplica. Respecte a la gent que vol participar, a qui tracten com a titelles».

- Concessions, privilegis i favoritismes. En *Pol* assenyala: «Privilegis antiquats com el que tenen els regidors (Hernando inclòs). Gratuïtament, el Patge Faruk pot anar a casa seva».¹²

L'ORGANITZACIÓ DELS ACTES

- Cues a tots nivells: per inscriure's a fer de patge, el dia de l'arribada del Patge Faruk, el dia d'anar a tirar la carta. La *Marta* es queixa de les cues i diu: «És irracional escoltar cada any, el dia 1, fins on arribava la cua del patge Faruk, com si el punt més allunyat fos un indicador de qualitat, quan els nostres petits i pares pateixen l'esgotament de l'espera».

- Lloc on es rep el Patge Faruk. ¿Deixar-ho a les Comes, fer-ho a la plaça de l'Ajuntament, reorganitzar l'arribada a les Comes, deixar-ho tal com està? Hi ha qui veu bé fer-ho on es fa, i hi ha els qui volen canviar. La *Montse* suggereix que tothom tingui les mateixes possibilitats de rebre el patge Faruk i comenta: «També estaria bé que el dia de l'arribada del Patge Faruk, a la pista de bàsquet hi arribés un Faruk i la gent no ho hagués de veure des d'una pantalla. Si el dia 1 hi ha 7 o 8 Faruks recollint cartes i el dia 5 uns quants Faruks passejant, el dia de l'arribada no n'hi podria haver dos?».

12. Robert Hernando i Ortiz va ser elegit regidor per Plataforma per Catalunya.

- Inici de la Cavalcada: El parlament: ¿fer-lo on està, canviar una altra vegada a la plaça del Rei, buscar un nou emplaçament?

- Camions a la Cavalcada. Hi han d'anar? Han d'anar davant? Han de tirar caramels? Són un perill? Aquest va ser el tema d'un article de *Xavier Ribera* a l'*AnoiaDiari*.¹³

- Innovació en la Festa: hi ha moltes intervencions en aquest sentit. La *Cristina* diu: «Crec que si la comissió dels reis aspira a Patrimoni de la UNESCO s'hauria de reinventar en tots els sentits». La *Marta*: «Trobo que sent una festa totalment emmarcada a fer brillar la il·lusió dels infants està poc pensada per a la realitat que viuen els nostres fills». La *Carme Riera* ens diu «d'acord que cal revisar per millorar i que l'argument menys vàlid de tots és el de "sempre s'ha fet així". Tradició no ha d'estar renyit amb innovació».

ELS ACTORS

- Cal un filtre d'edat i millor control per als patges? Aquí els comentaris són molts: alguns estan contents amb el patges, d'altres no. La *Alicia Capdevila* es pregunta: «Quan han de començar a ser atents amb els nens? Perquè, quan són tots a l'Hospital, o quan van cap allà, veuen la canalla, però no en fan ni cas. Això dol». El *Pol* ens diu que «durant la cavalcada he vist patges lligant sense parar, patges parlant per mòbil a mitja cavalcada buscant amics que la van a veure, altres llançant caramels amb mala fe...». També parla del «poc control dels patges, que provoca que molts hi vagin d'esquena a la Comissió i després vagin a fer "bolos". Cases on se'ls ha demanat expressament que hi anessin, i en molts casos cobrant. I aquí no hi ha patges joves només... La *Maria* parla que «hi ha patges MUTS, i això és molt lleig de cara als infants. Poden estar al costat d'un nen i

13. <http://anoiadiari.cat/emparaulats/cavalcada-dels-camions/>.

aquest mirar-se'l per si li diu alguna cosa o per si li dóna algun caramel, i res de res». Recordem que, a més, la conducta dels patges incívics a la matinada del dia 6 de gener va ser també objecte d'una notícia i molts comentaris a l'*AnoiaDiari*.¹⁴

- Més transparència a l'hora de l'elecció del Reis. En *Pol* creu que a l'elecció dels reis hi ha «falta de democràcia. Quins són els mèrits que tenen els que fan de Reis? I els Faruks? Què tenen que no tinguem el ciutadà mitjà per representar les figures més importants? (...) Els reis, molts ITVs d'uns colors molt blavosos políticament»... En *Ferran* ens diu: «I si vols ser Rei? També és voluntari? Sí, sí totalment voluntari però... si tens un bon ofici o un bon cognom, millor, perquè és la comissió qui tria, remena i finalment decideix; i amb quins criteris?».

- Poca empatia del patges envers els nens. Sembla que els patges van una mica per lliure

14. <http://anoiadiari.cat/cultura/comissio-reis-remarca-actua-contra-patges-incivics/>.

sense recordar-se dels infants que els miren amb els ulls inquietos: «Molts d'ells ni tan sols els miren (als infants), passen per la Soledat o per la Rambla parlant entre ells i no són capaços d'acostar-se a les criatures», diu la *Carme* en un comentari.

- Més preparació pedagògica dels patges. Possibilitat de cursos de formació. En *Jordi* recorda que «de cursos ja se'n fan, però el to i les maneres no són les adequades perquè siguin prou efectius. Potser seria més escaient predicar amb l'exemple des de l'organització, i que els patges percebin com es treballa perquè no falli res i tot sigui impecable en la mesura del possible (més si es vol apuntar a la UNESCO); així, qualsevol comportament fora de lloc quedaria més fàcilment en evidència i ja no hi cabria».

- Les dones han de poder fer de Reis?¹⁵ La *Maria* no hi està gaire d'acord i ho manifesta dient:

15. En el moment en què estic escrivint aquest article, al Teatre Lliure de Barcelona, l'actiu Núria Espert està fent el paper de Rei Lear.

«Si volguéssim introduir una altra cosa, molta part de la màgia se n'aniria, ja que en lloc de cridar el nom dels tres Reis es cridaria un altre nom i això podria ser la fi de la festa».

Pràcticament tots els comentaris demostren, com diu la *Judit*, «que els igualadins estimen molt la festa del Reis». El *Pol* diu que «aquesta festa és la canya. Té moltes coses bones i positives i n'estic molt orgullós». En *Quim* diu que la «festa del Reis és de tots» i un comentari signat com a *Igualadí* diu que «tenim una de les millor festes». Per acabar, «salut i Reis!», que diu el *Joan M.*, o el crit del *Pol*: «Visca el patge Faruk!».

PATRIMONI DE LA HUMANITAT?

El cicle dels Reis és una Festa tradicional, però viva. Hem de tenir molta cura de no confondre el fet tradicional amb el fet museogràfic o arqueològic. Els Reis d'Igualada han evolucionat. D'ençà d'aquell primer cop que van sortir, l'any 1899, han passat moltes coses. El 1903 feien una adoració a Santa Maria, i fins al 1906 no se citen les escales. L'any 1943 s'hi incorpora la figura del Patge Faruk. L'any 1952 és la primera vegada que les cartes es lliuren a l'Ateneu. Els Reis van anar a cavall fins l'any 1962, que és quan s'incorporen les carrosses.¹⁶ Per tant, podem veure com la Festa ha evolucionat i hi ha hagut molts canvis, per bé que en els últims anys menys. No és una Festa que es reproduïx mimèticament des de temps immemorials. Potser estem, doncs, en un punt que demana reflexió.

En aquest moment, des de la Comissió i el govern de la ciutat es fa una campanya perquè aquesta festa sigui declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per part de la UNESCO. Crec que els Reis d'Igualada s'ho merei-

xen, però ¿no s'ho mereixen els reis d'Alcoi o els de Sant Vicenç del Horts i els de moltes altres ciutats i pobles de tot l'Estat que, amb una gran il·lusió i amb els mitjans de què disposen fan que tots els infants tinguin un dia memorable? «*Summa non nulla*», deien en llatí, que en termes més actuals podríem traduir «si a ell li va bé, a mi també».

Fa uns quants dies vaig llegir un article de Gemma Aguilera que expressava la seva opinió sobre aquest fet, a propòsit que Alcoi també ha demanat ser Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.¹⁷ Comparteixo el que diu. En el seu article explica que, quan la UNESCO, l'any 2010, va reconèixer el Cant de la Sibil·la en general, «*no només es reconeixia un drama litúrgic genuïnament illenc, també les nombroses representacions que es duen a terme en esglésies de Catalunya i el País Valencià*». El mateix que va passar quan es van reconèixer els Castells (2010): no és aquella o aquella altra colla castellera, sinó el fet casteller en general. Crec que faria molt més gran la nostra festa, seríem molt més reconeguts i tindríem molta més projecció si, des d'Igualada, es liderés un procés global més que no pas individual.

CONCLUSIONS

Si volem tenir un reconeixement forà, hem de ser referents, i per ser referents hem de tenir un element únic. Avui tothom reconeix als Reis d'Igualada una màgia especial que trasllada una vivència, sensacions i emocions difícils de descriure, però que potser la fan única. La massificació no controlada pot desvirtuar les vivències, les sensacions i les emocions. Pot acabar amb la Festa. La massificació és pot llegir com un èxit, però realment pot arribar a ser un problema.

16. Totes aquestes dades han estat extretes de T. Sert, *Retalls d'història dels reis d'Igualada*, cit.

17. Gemma Aguilera, *D'Alcoi a Igualada, patrimoni compartit per posar en valor*. Tornaveu, Associacionisme i Cultura, 24-1-2015: <http://www.tornaveu.cat/article/10438/dalcoi-a-igualada-patrimoni-compartit-per-posar-en-valor>.

Si volem tenir un reconeixement, hem de tenir una bona organització, hem d'aconseguir l'excel·lència. Res no pot fallar, la festa ha de ser total. L'òpera com a espectacle total és música, és color, és llum i sobretot és emoció. Però una bona organització envers al ciutadà també és transparència.¹⁸ La Comissió dels Reis com a Fundació Privada ha de retre comptes als organismes corresponents i no seré jo qui ho posi en dubte. Però utilitzant com utilitza recursos públics i necessitant com necessita la ciutat i els seus serveis i sobretot els ciutadans, grans i petits, sense els quals no es pot fer la festa, ha d'explicar què fa dels recursos i de les il·lusions de tots. L'organització està al servei del ciutadà, no el ciutadà en totes les seves versions —patges, infants i públic— al servei de l'organització.

La festa de Reis té en una de les seves fortaleses la seva gran debilitat. A totes les ciutats la celebren el mateix dia i pràcticament a la mateixa

hora. Aquest fet fa que, moltes vegades, ni organitzadors ni públic puguin anar mirant i comparant per millorar. Actualment veiem quatre imatges per televisió que ens expliquen altres maneres de concebre la festa, però la lluminositat d'unes imatges, amb més o menys gràcia, no pot suplir la màgia i les sensacions i emocions que hem viscut en la nostra pròpia pell.

Una altra de les fortaleses/debilitats és l'èxit assegurat. Passa un cop l'any. El públic és captiu, tant els grans com els petits. La il·lusió dels infants supera qualsevol crítica. Si, des de l'organització i les institucions que hi donen suport, no es té un nivell d'autocrítica important, hom pot acceptar com a èxit la massa de gent al carrer, un gran nombre de voluntaris/patges/paquets/cartes i l'acceptació forçosa del que et donen, perquè no hi ha competència entre altres iguals. Cal mirar i estar molt atents per veure que la quantitat i els números magnificats no tapin errors d'organització i de qualitat.

Sense trencar l'essència, «la il·lusió dels infants per rebre un regal dels Reis», tot pot evolucionar.

18. Per exemple, a la web de la Comissió no s'hi troba el llistat de persones que formen la comissió.

La Festa del Reis no pot ser o no pot estar captiva d'uns pocs que la veuen d'una manera molt determinada: és un acte popular, ciutadà, sense *copyright* de ningú.

La Cavalcada del Reis és una festa. Antropològicament, quan es parla de «festa», es diu que ha de tenir llibertat, que és un esdeveniment col·lectiu, participatiu, que té una ruptura de la norma quotidiana i que, per descomptat, té una caràcter seductor, gratificant i agradable.¹⁹

Acabo com vaig acabar la carta que vaig fer i que reproduïxo a continuació: l'organització és inversió, mirar i comparar per millorar és inversió, la crítica i l'autocrítica són inversió i la inversió és futur.

BIBLIOGRAFIA

TERESA SERT I MONRÓS, *Retalls d'història dels reis d'Igualada*, Igualada: Ajuntament, 1987.

CARLES M. BALCELLS, SANTI CARBONELL, *Aquesta nit Igualada*. La caravana dels somnis, Igualada: 1994.

JOAN FARRÉS I FLORENSA, *Reis d'Igualada. Nit d'il·lusió*, Igualada, 2003.

CARLES M. BALCELLS, SANTI CARBONELL, *5 de gener. Festa de Reis d'Igualada*, Igualada, 2006.

WEB: www.reisdigualada.com

¹⁹ Iñaki López de Aguilera – *Cultura y ciudad – Manual de política Cultural Municipal* – Trea – Gijón 2000 p. 212-213.

ANNEX

Carta oberta a la Comissió dels Reis d'Igualada

Divendres, quan vaig arribar a Igualada, em van fer un comentari sobre la polèmica que hi havia a l'*AnoiaDiari* respecte a la festa dels Reis.

Familiars meus me la van explicar i jo la vaig consultar a la web. Les persones que, com jo, han fet de l'organització d'actes i la cultura la nostra professió, sabem que és molt fàcil criticar des de fora. Un acte com l'arribada dels Reis té una complexa producció que es fa molt difícil si no estàs dins o portes molts anys a la feina.

A més, a la complicació que té sempre una producció, en el cas dels Reis d'Igualada s'hi ha d'afegir el fet de treballar amb voluntariat. Difícil! De totes maneres cal tenir present que la festa del Reis és una festa ciutadana, que demana de la participació de tots. Quan hom organitza una festa d'aquest tipus, ha d'estar obert a crítiques i que el públic, aquell sense el qual la festa no seria possible, critiqui. La ciutadania té tot al dret a no trobar bé una cosa, a demanar explicacions per una altra... en fi, a ser crític, i no podem caure en el parany de dir: «És una festa organitzada per voluntaris; si no hi treballes no pots criticar» o «si critiques has d'aportar solucions». La ciutadania és part de la festa, és la festa, i per tant té dret, quasi m'atreveria a dir una obligació, a dir el que pensa.

Durant tots aquests anys d'experiència en l'organització d'actes (fa més de 36 anys que m'hi dedico), puc dir que, si una organització vol millorar, a més d'escoltar les crítiques que li fan, ha de fer una autocrítica constant, no sols des d'un punt de vista organitzatiu sinó també conceptual. Avui, tots els sistemes de revisió i control s'han d'acompanyar d'estudis de satisfacció, d'impacte a la ciutat, de retorn social i econòmic, etc.

Quan algú organitza un acte un any rere un altre, un acte únic d'uns dies a l'any, un acte cultural i popular amb un públic no fidel sinó captiu, pot caure en el parany de fer un «copiar i enganxar» i així eternitzar-se fins a l'infinit. Fer un acte tradicional que demana la participació activa del ciutadà no vol dir repetir-lo sistemàticament igual. El públic de fa uns

anys no és el públic d'avui, el nen de fa uns anys no sabia que tocant una pantalla passaven coses, de fet no sabia ni què era una pantalla.

És per aquest motiu que, com a públic/ciudadà/igualadí d'aquells de tota la vida (ITV), alhora que gestor i creador cultural que fa molts anys que em remeno en la producció d'aquests tipus d'actes, em faig preguntes pel que fa a la Festa de Reis. No pretenc ser exhaustiu, apunto alguns temes.

1. **¿Per què el Patge Faruk ha d'arribar a les Comes amb una llarga espera** per als infants, amb un espectacle que no treu cap a res, i quan arriba uns patges fan buidar la pista i els nens han de veure el Patge Faruk de gairell? ¿No seria més lògic que arribés a la plaça de l'Ajuntament, sortís al balcó de la Casa Gran en un gran acte popular? Ja sé que hi ha una qüestió de diners, però potser l'Ajuntament, com en moltes altres temes de cultura, s'hauria d'estirar una mica més... econòmicament parlant.

2. **¿Per què els Reis han de sortir d'on surten ara?** Del mig del Passeig, davant l'antic hospital? Als inicis històrics de la cavalcada era lògic: els Reis visitaven els malalts i després sortien de l'hospital. Allà els esperaven els ciutadans (molts menys que ara), pujaven als cavalls o a les carrosses i feien la cavalcada. Actualment es posa un escenari al mig del passeig d'esquena a l'arribada del flux de la gent. Talla el flux. ¿No seria més lògic fer sortir els Reis de l'estació d'autobusos, on hi ha una gran esplanada en la qual l'escenari es podria posar de cara al flux de l'arribada de la gent, i tot podria estar més ordenat?

3. **¿Per què quan vaig a portar un paquet i faig un donatiu per a la cavalcada no em donen un rebut?** No és un Fundació, l'ens que organitza la festa? Per què no fan com la Marató de TV3, que quan fas un donatiu et donen l'oportunitat de desgravar? El sistema actual fa tuf de comptabilitat en negre (avui un tema molt en boga).

4. **¿Per què la cavalcada és precedida pels camions de les joguines?** Ja sé que també és un tema de voluntariat i de diners. Crec que aquí torna a ser l'Ajuntament que cal que resolgui la qüestió. (A més els grans camions passant per la Soledat són perillosos, més encara si els xofers tiren o donen caramels).

5. **Patges/Voluntariat i control.** Tema de la notícia d'*AnoiaDiari* i la polèmica posterior. Dificil. Per molt etiquetats que estiguin. Exigència i voluntariat massiu és un tema que porta molts problemes, més quan és un dia de festa i diversió. La conscienciació del voluntari ha de ser forta. Crec que els patges haurien d'estar allixonats cívicament i pedagògicament. No val fer una cursa numèrica, treure 700 o 900 patges (cada any més). Qualitat per sobre de quantitat. No tothom serveix per a aquesta feina. El que digui un patge pot fer mal a una criatura. La Comissió hauria de fer cursos per ser patge i crec que podria fer deixar un dipòsit econòmic a qui en vol ser. Així, sense perdre el sentit voluntari de la festa, en tindria un control.

Bé, aquestes són algunes de les reflexions que van sortir en la conversa familiar. Alguns em van dir: per què no ho dius? Avui diumenge he pensat que estaria bé donar la meva opinió. Sé que no serà del gust de tots, potser de ningú. Però tots podem dir el que pensem.

No pretenc obrir polèmiques. Penso que la Festa del Reis aquí a Igualada és una gran festa. Crec que és una festa d'orgull comunitari/ciudadà igualadí i per aquest motiu no és una festa d'un quants sinó de tots. Crec també que quan dirigeixes un acte així cal prendre decisions, complicades, difícils, criticables, cal saber dir prou i no. Cal canviar si no funciona o es pot millorar, per molt festa tradicional que sigui.

L'organització és inversió, mirar i comparar per millorar és inversió, la crítica i l'autocrítica és inversió i la inversió és futur.

PAU LLACUNA I ORTÍNEZ (Igualada, 1952). Llicenciat en Història de l'Art. Gestor i creador cultural, és el director executiu de FiraTàrrrega i gerent de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament de Tàrrrega. President de la Coordinadora de Ferias de Artes Escénicas del Estado español (COFAE) i membre de la junta de la Red Periferias de Artes Escénicas Iberoamericanas. És autor de diverses obres sobre el patrimoni igualadí.